

MİLLİYETÇİLER HALKÇILAR

HAKAN PAKSOY

Milliyetçiler ve Halkçılar birleşmelidir!

Hakan Paksoy

Siyasi parti genel başkanları “kurtarılması gereken” bir Türkiye’den bahsediyor. Yirmi iki yıldır ülkeyi yöneten, Türkiye’yi “kurtarılacak” hâle getiren yönetim de “istiklâl ve istikbâl mücadelesi” yaptığını söylüyor.

İlginçtir ki Türkiye’yi “İstiklâl ve istikbâl mücadelesi” veren, “kurtarılacak” bir ülke seviyesine düşüren, Türk Milleti’ni bir kimlik çatışmasına sokan yönetici de tek “kurtarıcı” ilan edilmiş durumda. Bu ilan da Türk milliyetçilerinin bir kısmı tarafından yapıldı.

Türkiye’nin kurtarılacak durumda olduğu kesin. Ancak devleti bütün kurumlarıyla bozan ve kimlik çatışması yüzünden toplumun kompartımanlara ayrılmasına sebep olan AKP Genel Başkanı Erdoğan’ın “kurtarıcı” olmadığı da kesin. Fakat Türk siyaseti de büyük bir açmazın içinde. Halkın kafası karışık. Herkes düzlüğe ulaştıracak bir yol arıyor.

Aslında çözüm geçmişte var. Hem düşünülmüş hem de uygulanmış. Uygulanmış ama sonra siyasetin kıyıcı rekabeti için savrulup gidilmiş. Ve nihayet bugün duvara toslanmış bir Türkiye’ye gelinmiş.

Cumhuriyetin kuruluşu

1924 Anayasası, “Türkiye Cumhuriyeti, Cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, lâik ve inkılâpçidir. (M. 2)” demektedir. Bugün bunların hepsi üzerinde tartışma vardır. Ancak bu tartışmanın sonlanabilmesi ve Türkiye’nin düzlüğe çıkabilmesi için de kuruluş ilkeleri arasındaki iki kavram üzerinde düşünülmesi çok önemli. Bu iki ilke milliyetçilik ve halkçılık ülküsüdür. Ancak toplumun bir kısmında bu kavramların karşılığı değişikliğe uğramış görünüyor. Kavramların aynı zamanda birer parti ismi olması bu kaymaya yol açmış durumda.

Millet ve halk kavramları arasında güçlü bir ilişki var. Birbirini tamamlıyorlar da. Halk milletin yaşayan kısmı. Millet de geçmişte yaşamış olanlar, bugün yaşayanlar ve yarın doğacaklar. Halkta zamanla sınırlılık, millette ebedilik söz konusu. Halk aynı sınırlar içinde yaşayanlardır. Millet farklı coğrafyaları da kapsıyor.

TBMM tarihinin en önemli kararlarından birisi 1/2 Kasım 1922 tarihli 308 sayılı karardır. Egemenliği saraydan alıp millete vermiştir. Karar, *Tarihe intikal etmiş Osmanlı imparatorluğunun müessisi ve sahibi hakikisi Türk Milleti yerine yeni ve millî bir Türkiye Devleti, saltanatın yerine de TBMM kaim olmuştur* demektedir. Karar, “**Millet ... saltanat yerine esas halk kütlesinin ... hukukunu himaye ve saadetini tekeffül eden halk Hükümeti idaresi tesis ve vazetmiştir**” diye devam eder.

Burada kararı alan millet, görevlendirilen halktır. Meclis milletin vekillerinden oluşmaktadır. Ancak onları seçen halktır. Hükümet de TBMM içinden kurulmaktadır ve halkın hukukunu korumakla görevlidir. Bu ilişkide, meclis yani millet, bugüne ve geleceğe dair karar almaktadır. Hükümet yani halk, bugünü yürütür. Sistem, yaşam ve ebedilik arasındaki denge üzerine kuruludur.

Halkçılık

Ziya Gökalp halkçılığın iki boyutuna dikkat çekiyor. Birisi *demokratik, siyasi halkçılık* diğeri *sosyolojik halkçılık*.

Siyasi halkçılık, bireylerin eşitliği üzerine kurulmuştur. Bununla toplumda daha önce var olan ayan

ve avam katmanları ortadan kalkmış, herkes aynı seviyeye gelmiştir.

Toplumsal halkçılık toplumda devam eden *iktisadî katmanlar arasındaki dayanışmanın kurulmasıdır*. Avukat, doktor, mühendis, ayakkabıcı, şoför, çiftçi vb bütün meslek grupları arasındaki dayanışmadır.

Siyasî halkçılık halkı meydana getiren bireyleri egemenlik üzerinde yetkili (hükümran) kılmayı, meslekî halkçılık da ekonomik cihetten eşitliği hedeflemiştir. (Ziya Gökalp; Halkçılık)

TBMM'nin 307 ve 308 sayılı kararları da halk hükümetini ortaya koymuştur. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte de eksik kısımlar tamamlanmıştır. Artık imtiyazlar ya da ayrıcalıklar ortadan kalkmıştır.

Milletçilik / Milliyetçilik

TBMM kurulduğundan kısa bir müddet sonra 1921 Anayasasıyla egemenliği millete vermiş ve bu hüküm üzerinden hareket etmiştir. 307 ve 308 sayılı kararlarla da egemenliğin sahibinin Türk Milleti olduğu ve devletin millîliği hükme bağlanmıştır.

Dolayısıyla 1924 Anayasasındaki *“Türkiye ahalisine din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibarıyla (Türk) itlak olunur”* hükmüne, egemenliğin sahibinin adı ve sahiplerinin eşitliği açısından bakmak gerekir. Ancak Türkiye’de sanki 1924 öncesi yokmuş gibi *“yeni bir ulus yaratmak”* tanımlaması sosyolojik ve tarihî gerçeklerle taban tabana zıttır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin kurucularının, *“prensipleri Türk'tür. Yani asliyeti ve menşei itibarıyla tamamı ile milletin kendi seciyesinden alınmış ve onun bütün ihtiyaç ve zaruretlerine uygun olarak seçilmiştir. Bu prensipler aynı zamanda Türkçüdür de.. Bu itibarladır ki millîcilik vasfı kendiliğinden çıkan bir zaruret olur ... Eğer tekrar bu acı hatıralara dönmek, bu elim hayatı yaşamamak ve beşeriyete de böyle bir felâket hazırlamak istemiyorsa Türk milleti, behemehal Türkçü ve millici olmak lâzımdır.^[1]”* Bu satırlar Şükrü Kaya'nın, 5 Şubat 1937'de TBMM konuşmasından. Cumhuriyet'in temel ilkelerinin Anayasaya girdiği kanunun müzakerelerinde yapılmıştır.

Şükrü Kaya'nın konuşmasındaki Türk, bugünkü CHP'nin *“ülkedeki tüm etnik grupları kapsayan bir üst kimlik milliyetçiliği tanımı^[2]”*ndaki Türk değildir. Bu yaklaşım Atatürk ve kurucu kadronun Türk Milleti tanımıyla zıttır. Türk Milleti, etnisitelerden birisi değil, TBMM'yi kuran, egemenliğin sahibi milletin adıdır.

Gökalp, millî devleti tarif ederken mütecanis yani bir cinsten olan, birbiriyle bağdaşan ve ruhları uyuşan bir topluluktan bahseder. Ve bu millet İstiklâl Harbi yaptı ve daha başında Türk olduğunu dünyaya ilan etti. Türk Milleti de o gün olduğu gibi bugün de mütecanis bir yapıdadır.

Bugün...

Türkiye ağır bir bunalım yaşamaktadır. Türkiye'yi yönetenler ve ona yardımcı olan partiler, *“Türkiye'nin kurtarılmasından”* bahsetmekte, kurtarıcı aramaktadırlar. Bu malumun ilamıdır. Türkiye ve Türk Milleti'nin bu durumdan kurtulabilmesi için herkesin şapkasını önüne koyup düşünmesi gerekmektedir.

Farabî, *gerçek anlamda iyi ve kötünün seçme ve iradenin ürünleri olduğunu yazar. İnsanların kötü amaçlara ulaşmak için birbirlerine yardım etmeleri mümkündür. Dolayısıyla insanlar hakiki anlamda mutluluğu elde etmeleri için birbiriyle yardımlaşmayı amaçladıkları şehir [devlet] erdemli, mükemmel bir devlettir^[3].*

“Ancak herhangi bir zamanda felsefe, yönetimin bir parçası olmaktan çıkarsa, bütün diğer şartlar yönetimde olsalar bile, erdemli şehir hükümdarsız kalmış olacak[tır] ... o şehir[devlet] bir vadede helâk olmaktan kurtulamayacaktır^[4]” cümleleri de Farabî'ye aittir.

Türk Milleti erdemli insanlardan oluşmaktadır. Bu erdemli insanlar yaklaşan tehlikeye karşı birlikte ve hazır olmalıdır. Bunun için milliyetçilerin halkçılık, halkçiyim diyenlerin de milliyetçilik düşüncelerini gözden geçirmeleri bir zorunluluktur.

1915'de Çanakkale'de altın harflerle bir destan yazılmıştı. Dünya tarihinin gıptayla andığı bu destanı yazan, başta Anafartalar kahramanı Gazi Mustafa Kemal Paşa olmak üzere, bütün atalarımızı rahmet ve minnetle anıyorum.

^[1] Prof. Dr. Konuralp Ercilasun, Türk Devrimi ve Atatürk, s 233, Ötüken Yayınevi 2022

^[2] CHP internet sitesi, CHP Tarihi (<https://chp.org.tr/chp-tarihi> Giriş: 18 03 2024)

^[3] Farabî, İdeal Devlet, çev. Ahmet Arslan, İş Bankası Yayınları, s 98,

^[4] Farabî, a.g.e, s